

**KAUNO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS
DIREKTORIAUS**

**KAUNO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS
BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMO
STEBĖSENOS (MONITORINGO) ATASKAITA
UŽ 2009–2010 METUS**

Pranešėjas:

Administracijos direktorius

Vytas Bancevičius

Turinys

1. Įvadas	3
2. Patvirtintų teritorijos planavimo dokumentų analizė	7
3. Bendrojo plano tikslų įgyvendinimas rajone	11
3.1. Susisiekimo inžinerinė infrastruktūra	11
3.2. Vandentiekio ir nuotekų tinklai	12
3.3. Aplinkos kokybės gerinimas	15
3.4. Nekilnojamasis kultūros paveldas ir turizmas	17
3.5. Gamtinis karkasas	22
4. Grafinė dalis	27
1 brėžinys. Patvirtintų teritorijų planavimo dokumentų Kauno rajone (2009–2010 m.) schema	

1. ĮVADAS

„Kauno rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas“ patvirtintas 2009 m. sausio 29 d. Kauno rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-1.

Kauno rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas (toliau – BP) apibrėžia teritorijų planavimo lygmenis ir uždavinius, nustato planuojamos teritorijos vystymo erdvinę koncepciją ir teritorijos naudojimo bei apsaugos principus iki 2017 m. Jame nurodytos Kauno rajono vystymosi kryptys, plėtros prioritetai.

Patvirtinta nuostata, kad atskiri plano elementai gali būti įgyvendinami skirtingais laiko tarpais, tačiau išlaikant nuolatinę bendrą rajono viziją bei pagrindinius plėtros principus, užtikrinant pradėtų planavimo darbų ir statybų tęstinumą, investicijų stabilumą.

Patvirtinto BP uždaviniai:

- suformuoti Kauno rajono savivaldybės teritorijos vystymo erdvinę koncepciją, nustatyti teritorijos tvarkymo, naudojimo ir apsaugos prioritetus;
- tobulinti susiklosčiusią rajono teritorijos erdvinę struktūrą, vystyti jos urbanistinę sistemą;
- numatyti priemones, užtikrinančias gamtos išteklių racionalų naudojimą, kraštovaizdžio tvarkymą, ekologinę pusiausvyrą, gamtinio karkaso formavimą, gamtos ir kultūros paveldo objektų išsaugojimą;
- plėtoti inžinerinę, susisiekimo ir kitą visuomenės poreikiams tenkinti reikalingą infrastruktūrą;
- nustatyti prioritетines teritorijų funkcines zonas ir jų pagrindines tikslines žemės naudojimo paskirtis, o reikalui esant, jeigu būtina tiksliai įvardinti veiklos plėtojimo ir apribojimų reikalavimus, žemės sklypų naudojimo būdą ir/ar pobūdį;
- numatyti teritorijas visuomenės poreikiams reikalingų objektų plėtrai;
- numatyti rekreacinių ir bioprodukcinio ūkio teritorijų vystymo galimybes;
- formuoti miškų ir želdynų sistemas, numatyti užstatytų teritorijų gyvenimo ir aplinkos kokybę gerinančias priemones;
- numatyti teritorijas gyvenamųjų vietovių infrastruktūros ir kitų veiklos sričių plėtrai.

BP akcentuota, kad sprendiniai nurodo tik bendras gaires. BP negali numatyti visų galimų pokyčių, ir ypač inspiruojamų išorinės aplinkos. BP sprendiniuose buvo deklaruota, kad kai kurioms rajono teritorijoms, ypač ten, kur esama urbanizuota teritorija arba numatyta nauja plėtra reikės detalesnių ir smulkesnių planavimo dokumentų nei pateikta BP sprendiniuose. Parengus BP, turėjo būti rengiami žemesnio lygmens ar rūšies planai, o visų pirma, plėtros koncepcijos ar urbanistinės studijos, kurios detalizuotų (paaiškintų) BP sprendinius ir užtikrintų nuoseklų jų įgyvendinimą.

BP yra teritorijų kompleksinio planavimo dokumentas, kuriuo patvirtintas civilizuotas požiūris į rajono vystymo erdvinę koncepciją ir teritorijų galimo naudojimo bei apsaugos principus:

- optimizuota rajono teritorijos urbanistinė struktūra ir infrastruktūros sistema;
- numatytos priemonės ir apribojimai, užtikrinantys gamtos išteklių racionalų naudojimą, kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, gamtinio karkaso formavimą, gamtos ir kultūros paveldo vertybių išsaugojimą;
- numatytos priemonės užstatytų teritorijų urbanistinei sistemai tobulinti, gyvenimo ir aplinkos kokybei gerinti, bendrojo naudojimo želdynų sistemai formuoti;
- nustatyti planuojamos teritorijos užstatymo aukščio ir intensyvumo parametrai;
- numatytos teritorijos, kuriose būtų plėtojami komunikaciniai koridoriai, inžinerinei bei susisiekimo infrastruktūrai ir kitiems visuomenės poreikiams tenkinti reikalingi objektai;
- nustatytos teritorijų funkcinės zonos, nurodančios teritorijos integruotumą ir jos ypatumus.

Kauno rajono bendrasis planas įgyvendinamas per žemesnio lygmens planavimo dokumentus, kurie konkretizuoja bendrojo plano sprendinius. Kauno rajono savivaldybė turi numatyti atskirų rajono miestelių ir gyvenviečių bendrųjų, specialiųjų ir detaliųjų planų rengimą, reikalingos infrastruktūros objektų techninius ir darbo projektus. Bendrasis planas buvo parengtas siekiant išvengti chaotiško rajono vystymosi, nustatyti plėtros prioritetus, numatyti teritorijos urbanistinės sistemos plėtojimo ir atskirų jos elementų plėtros bendras kryptis.

Kauno rajonas 2009–2010 m. sutelkė visas pastangas tinkamai įgyvendinti Kauno rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane numatytus uždavinius. Tuo tikslu stengėsi tinkamai atstovauti vietos gyventojų poreikiams ir sudaryti palankias sąlygas vietos gyventojų gerovei augti, tobulino infrastruktūrą ir gerino aplinkos kokybę.

Įgyvendinant Kauno rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius išskiriami pagrindiniai siekiai:

1. Siekiama patobulinti regiono infrastruktūrą sukuriant palankesnes gyvenimo, darbo, mokslo ir poilsio sąlygas. Tokiu būdu siekiama padidinti regiono konkurencingumą ir urbanistinę bei komercinį patrauklumą. Šis siekis įgyvendintas:

- plėtojant socialinės srities institucijų bei įstaigų infrastruktūrą;
- optimizuojant regioninę atliekų tvarkymo tinklą;
- išplečiant vandentiekio ir kanalizacijos tinklus, tiekiant gyventojams kokybišką vandenį, saugojant aplinką;
- plėtojant gatvių apšvietimo tinklus;
- sukuriant palankias sąlygas teikiamų pirminės sveikatos priežiūros paslaugų kokybei ir prieinamumui gerinti;
- modernizuojant ir atnaujinant švietimo, kultūros ir sporto įstaigas;
- numatant informacinės kultūros paslaugų užtikrinimą;

- tobulinant su vaiko gerove susijusių institucijų bei įstaigų sistemos infrastruktūrą;
- gerinant ir plečiant Kauno rajone teikiamų socialinių paslaugų asortimentą;
- sudarant sąlygas ir skatinant turizmo plėtrą Kauno rajone;
- plėtojant bei tobulinant susisiekimo infrastruktūrą, gerinant keleivių aptarnavimo sąlygas;
- gerinant Savivaldybės administracijos darbuotojų darbo sąlygas;
- gerinant keleivių aptarnavimą.

2. Siekiama gerinti Savivaldybės valdymą sukuriant palankesnę aplinką rajono gyventojams atstovaut. Tokiu būdu siekiama padidinti regiono konkurencingumą ir reaktyvumą į nuolat besikeičiančias veiklos ir gyvenamosios sąlygas. Šis siekis įgyvendintas:

- didinant specialiųjų poreikių tenkinimo, socialinės paramos ir socialinių paslaugų priemonių efektyvumą;

- tobulinant Civilinės saugos valdymą;
- gerinant teikiamų sveikatos paslaugų prieinamumą ir kokybę;
- skatinant bendradarbiavimą tarp sektorių bei aktyvinant bendruomenę, sprendžiant sveikatos problemas;

- sukuriant optimalų, darnų, efektyvų švietimo, kultūros ir sporto įstaigų tinklą;
- užtikrinant kultūros, švietimo ir sporto paslaugų kokybę;
- optimizuojant ir reformuojant Savivaldybės administracijos skyrių veiklą;
- plėtojant Kauno rajono visuomenės informavimo sistemą;
- aprūpinant Savivaldybės administraciją pažangiomis informacinėmis technologijomis (IT);
- tobulinant žmoniškųjų išteklių valdymą;
- kuriant verslo plėtrai palankią aplinką, skatinant investicijas;
- subalansuojant Kauno rajono urbanistinę veiklą.

3. Siekiama pagerinti aplinkos kokybę ir sukurti rajono gyventojams ir rajone dirbantiems asmenims palankias gyvenimo, veiklos ir poilsio sąlygas. Šis siekis įgyvendintas:

- parengiant ir taikant aplinkos kokybės gerinimo priemones;
- kuriant saugias ir ekologiškas gyvenimo ir darbo sąlygas;
- išsaugant ir puoselėjant rajono kultūros tapatumą, skatinant atvirumą ir sklaidą;
- užtikrinant kultūros, švietimo ir sporto paslaugų kokybę, atitinkančią šiuolaikinės visuomenės ir asmens poreikius;

- skatinant rajono kultūros, švietimo, sporto įstaigų ir socialinių partnerių bendradarbiavimą, puoselėjant bendruomenių savitumą, veiksmingumą bei mažinant socialinę atskirtį;

- užtikrinant efektyvų Savivaldybės turto saugumą ir priežiūrą;
- didinant rajono kraštovaizdžio patrauklumą.

Patvirtinus Bendrąjį planą, savivaldybės administracijos direktorius ir kitos institucijos vykdo

sprendinių įgyvendinimo stebėseną (monitoringą), priežiūrą ir kontrolę. Bendrojo plano stebėsenos (monitoringo) metu:

- rengiama Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programa, nustatomas investicijų poreikis teritorijų planavimo dokumentams parengti;
- formuojant Savivaldybės biudžetą, teikiami pasiūlymai dėl Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo;
- stebimi ekonominio potencialo, ūkinės veiklos, infrastruktūros, nekilnojamojo turto rinkos raidos pokyčiai;
- vykdoma gamtos ir kultūros paveldo objektų išsaugojimo priežiūra;
- analizuojami sveikatos apsaugos ir socialinės rūpybos infrastruktūros bei jų sąlygų pokyčiai;
- vykdoma kultūros ir švietimo infrastruktūros duomenų informacijos analizė;
- analizuojama teritorijų planavimo duomenų banke sukaupta informacija;
- analizuojamos kitos pagrindinės ekonominės veiklos sąlygos ir kiti aplinkos kokybę įtakojantys faktoriai.

Savivaldybės administracijos direktorius pagal Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos (monitoringo) duomenis, likus ne mažiau kaip šešiems mėnesiams iki naujų savivaldybės tarybos rinkimų pradžios, turi pateikti ataskaitą savivaldybės tarybai, taip pat informuoti visuomenę vietinėje spaudoje bei savivaldybės interneto tinklalapyje apie Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimą.

Kauno rajono savivaldybės taryba patvirtinusi bendrąjį planą įpareigojo Administracijos direktorių per 6 mėnesius parengti priemonių planą Kauno rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniams įgyvendinti. Kauno rajono savivaldybės administracijos direktorius 2009 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. ĮS-1361 „Dėl darbo grupės sudarymo“ sudarė komisiją iš Urbanistikos, Ekonomikos, Biudžeto ir finansų, Socialinės paramos, Kelių ir transporto bei Statybos ir komunalinio ūkio skyrių vedėjų, Savivaldybės gydytojos, Centralizuoto vidaus audito ir Savivaldybės ekologo skyrių specialistų. Taip pat darbo grupės darbe buvo pakviestas dalyvauti Arūnas Karlonas, Kauno rajono savivaldybės tarybos narys ir Kauno apskrities viršininko administracijos Regioninės plėtros departamento direktorius. Darbo grupei buvo suformuluotas tikslas iki 2009 m. rugpjūčio 15 d. parengti ir pateikti Savivaldybės tarybai priemonių planą Kauno rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniams įgyvendinti. Darbo grupė nustatyto tikslo neįvykdė ir rezultatų nepateikė.

2. Patvirtintų teritorijos planavimo dokumentų analizė

Per 2009–2010 m. laikotarpį nuo Kauno rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano patvirtinimo buvo patvirtinti 501 teritorijų planavimo dokumentas. Iš jų:

- 34 specialieji planai: Kauno laisvosios ekonominės zonos, Kauno rajono savivaldybės teritorijos vietinės reikšmės viešųjų kelių tinklo išdėstymo žemėtvarkos schemos, Kauno rajono savivaldybės teritorijos infrastruktūros objektų – degalinių išdėstymo, gyvenamųjų namų ar kitos paskirties pastatų ir statinių teritorijų išdėstymo;
- 467 detalieji planai.

Taryba 2010 m. rugpjūčio 26 d. sprendimu Nr. TS-286 nusprendė pradėti Kauno rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimo procedūras. Parengtos planavimo sąlygos rajono lygmens specialiojo planavimo dokumentams rengti: „Kauno rajono savivaldybės teritorijos infrastruktūros objektų bei teritorijų ir potencialių taršos šaltinių sklaidos schemos papildymo – specialusis planas“, „Kauno r. sav., Karmėlavos sen., Karmėlavos mstl. ir Ramučių k. vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo magistralinių tinklų išdėstymo specialusis planas“, „Kauno rajono savivaldybės teritorijos Civilinės saugos sprendinių (Riboto naudojimo) dokumentas – specialusis planas“ ir „Dviračių trasų per Akademijos, Ringaudų ir Kačerginės seniūnijas specialusis planas“.

Detaliųjų planų rengimo tendencijos ir klasifikacija atliekama įvertinant šiuos planavimo tikslus:

- sklypų ribų keitimas, teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo nustatymas;
- sklypų formavimas, teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo nustatymas;
- teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo nustatymas / keitimas;
- sklypų ribų padidinimas, teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo nustatymas
- pagrindinės žemės naudojimo paskirties keitimas, teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo nustatymas;
- pagrindinės žemės naudojimo paskirties keitimas ir sklypų ribų keitimas, teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo nustatymas.

Pagal patvirtintų detaliųjų planų skaičių dominuoja Domeikavos (70 vnt. – 15%) ir Ringaudų (66 vnt. – 14%) seniūnijos. Didelė plėtra vyko ir Karmėlavos (49 vnt. – 11%), Garliavos apylinkių (45 vnt. – 9%), Raudondvario (42 vnt. – 9%), Alšėnų (27 vnt. – 6%), Lapių (25 vnt. – 5%), Užliedžių (22 vnt. – 5%) ir Vilkijos (20 – 4%) seniūnijose. Kitose seniūnijose patvirtintų detaliųjų planų skaičius pasiskirsto sąlygiškai tolygiai, o Linksmakalnio seniūnijoje nebuvo patvirtintas nė vienas detalusis planas.

1 lentelė. Parengtų teritorijų planavimo dokumentų skaičius (vnt.)
Kauno rajono savivaldybės seniūnijose, 2009–2010 m.

Eil. Nr.	Seniūnijos	Teritorijų planavimo dokumento rūšis	
		Detalieji planai	Specialieji planai*
1	2	3	4
1.	Akademijos	5	-
2.	Alšėnų	27	5
3.	Babtų	10	1
4.	Batniavos	4	-
5.	Čekiškės	1	-
6.	Domeikavos	70	3
7.	Ežerėlio	2	-
8.	Garliavos	14	-
9.	Garliavos apylinkių	45	8
10.	Kačerginės	9	-
11.	Karmėlavos	49	2
12.	Kulautuvos	8	-
13.	Lapių	25	-
14.	Linksmakalnio	-	-
15.	Neveronių	16	2
16.	Raudondvario	42	2
17.	Ringaudų	66	6
18.	Rokų	2	-
19.	Samylų	12	-
20.	Taurakiemio	6	1
21.	Užliedžių	22	1
22.	Vandžiogalos	2	-
23.	Vilkijos	20	-
24.	Vilkijos apylinkių	1	-
25.	Zapyškio	9	1
Iš viso:		467	34

* nevertinti specialieji planai, kurių galiojimo teritorija sutampa su Kauno rajono savivaldybės administracine teritorija.

Analizuojant detaliuosius planus 2009-2010 metų laikotarpiu įvertinant jų planavimo tikslus, daugiausia detaliųjų planų buvo parengta tikslu keisti sklypų ribas, nustatyti teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimą – 195 vnt. (42%), iš jų didžiausias skaičius tenka Karmėlavos (30 – 15%), Domeikavos (25 – 13%), Raudondvario (23 – 12%), Ringaudų (22 – 12%) ir Lapių (21 – 12%) seniūnijose.

Pagrindinei žemės naudojimo paskirčiai ir sklypų riboms pakeisti, teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimui nustatyti parengta 184 vnt. (40%) detaliųjų planų, kurie pasiskirstė seniūnijose: Domeikavos – 38 vnt., Ringaudų – 33 vnt., Garliavos apyl. – 26 vnt.

Paskirčiai pakeisti, teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimui nustatyti buvo parengti 47 vnt. (10%) detaliųjų planų. Teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimui nustatyti – 20 vnt. (4%), sklypų

riboms padidinti ir teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimui nustatyti – 15 vnt. (3%), taip pat buvo parengti 6 (1%) detalieji planai, kuriais suformuoti sklypai, nustatytas teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimas.

2 lentelė. Detaliųjų planų skaičius (vnt.) pagal planavimo tikslą
Kauno rajono savivaldybės seniūnijose, 2009-2010 m.

Eil. Nr.	Seniūnijos	Detaliųjų planų skaičius pagal planavimo tikslą					
		Sklypų ribų keitimas, teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo nustatymas	Sklypų formavimas, teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo nustatymas	Teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo nustatymas / keitimas	Sklypų ribų padidinimas, teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo nustatymas	Pagrindinės žemės naudojimo paskirties keitimas, teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo nustatymas	Pagrindinės žemės naudojimo paskirties keitimas ir sklypų ribų keitimas, teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo nustatymas
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Akademijos	2	–	–	–	1	2
2.	Alšėnų	2	–	1	–	5	19
3.	Babtų	2	–	2	–	1	5
4.	Batniavos	–	–	1	2	1	–
5.	Čekiškės	–	–	1	–	–	–
6.	Domeikavos	25	1	1	2	3	38
7.	Ežerėlio	–	1	1	–	–	–
8.	Garliavos	12	–	2	–	–	–
9.	Garliavos apyl.	10	–	1	2	6	26
10.	Kačerginės	5	–	1	2	1	–
11.	Karmėlavos	30	–	2	1	6	10
12.	Kulautuvos	4	–	2	–	1	1
13.	Lapių	21	–	–	1	1	2
14.	Linksmakalnio	–	–	–	–	–	–
15.	Neveronių	9	–	–	2	1	4
16.	Raudondvario	23	–	–	2	4	13
17.	Ringaudų	22	–	3	1	7	33
18.	Rokų	1	–	–	–	–	1
19.	Samylų	6	–	1	–	–	5
20.	Taurakiemio	4	–	–	–	–	2
21.	Užliedžių	7	–	–	–	4	11
22.	Vandžiogalos	–	1	1	–	–	–
23.	Vilkijos	5	3	–	–	2	10
24.	Vilkijos apyl.	–	–	–	–	–	1
25.	Zapyškio	5	–	–	–	3	1
Iš viso:		195	6	20	15	47	184

Nagrinėjamu laikotarpiu (2009–2010 m.) patvirtinus teritorijų planavimo dokumentus buvo suformuoti 2887 gyvenamosios teritorijos sklypai, kurių bendras plotas daugiau nei 381 ha.

Tuo pačiu laikotarpiu Kauno rajono savivaldybės teritorijoje buvo leista pastatyti daugiau nei 1200 butų, kurių bendras plotas apie 130 tūkst. kvadratinį metrų. O būsto poreikio prognozėje iki 2016 m. Kauno rajone buvo numatyta per 2009–2010 m. laikotarpį pastatyti 483 butus, su planuojamu būsto trūkumu 5,2%.

2009–2010 m. patvirtinus detaliuosius planus buvo suformuota apie 80 ha komercinės paskirties, pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos, kurias sudaro 170 sklypų.

Nuo 2010 m. liepos 21 d. įsigaliojus pakeistam Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymui, buvo perduota teisė sprendimų dėl pagrindinės žemės naudojimo paskirties keitimo priėmimo savivaldybių taryboms. Kauno rajono savivaldybės taryba nuo 2010 m. rugpjūtį vykusio posėdžio nusprendė nekeisti paskirties iš žemės ūkio į kitą žemės sklypų, kurie pagal Kauno rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius nepatenka į prioritetinę plėtrą, iki bus įrengti keliai ir magistralinė inžinerinė infrastruktūra (vietovėse, kur dėl techninių galimybių negalima įrengti magistralinės inžinerinės infrastruktūros – įrengta kolektyvinė inžinerinė infrastruktūra). Tokiu būdu buvo pristabdyta plėtra ir liko nepakeista 497 sklypams paskirtis, kuriais planuojama bendra teritorija didesnė nei 80 ha.

3 lentelė. Detaliųjų planų skaičius (vnt.) pagal kuriuos paskirtis nebuvo keista Kauno rajono savivaldybės seniūnijose, 2010 m.

Eil. Nr.	Seniūnijos	Detalieji planai pagal planavimo tikslą	
		Pagrindinės žemės naudojimo paskirties keitimas, teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo nustatymas	Pagrindinės žemės naudojimo paskirties keitimas ir sklypų ribų keitimas, teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo nustatymas
1	2	3	4
1.	Babtų	–	1
2.	Domeikavos	1	10
3.	Garliavos apyl.	1	2
4.	Karmėlavos	1	1
5.	Lapių	1	
6.	Raudondvario	1	2
7.	Ringaudų	1	5
8.	Samylų	–	2
9.	Taurakiemio	–	1
10.	Užliedžių	–	1
11.	Vilkijos apyl.	–	1
Iš viso:		6	26

3. BENDROJO PLANO TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS RAJONE

3.1. SUSISIEKIMO INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA

2009–2010 m. laikotarpiu daug dėmesio buvo skirta seniūnijų gatvių apšvietimo priežiūros, atnaujinimo, remonto darbams: keičiami susidėvėję atramos ir šviestuvai, perdegusios lempos, genėjamos šakos prie gatvių apšvietimo linijų. 25-iose seniūnijose įrengti 2658 nauji šviestuvai su atramomis ir gembėmis: Raudondvario, Babtų, Alšėnų, Domeikavos, Ringaudų (Jurginų, Rasos Kamšos, Kantališkių, Vakarų, Stirnų, Forto gatvėse, taip pat Virbališkių, Mitkūnų, Pyplių kaimuose), Vilkijos apyl. (Antalkių, Jaučiakių, Saulėtekio, Palazduonio, Lygainių kaimuose, taip pat ruožuose AB „Vilkijos ūkis“ ir prie UAB „Baltic Petroleum“ degalinės), Zapyškio, Garliavos, Garliavos apyl. (Teleičių, Seniavos, Karkazų, Naugardiskės, Juragių kaimuose) seniūnijose. 16-oje seniūnijų atlikti remonto darbai: senos technologijos 977 šviestuvai pakeisti naujais (Neveronių, Zapyškio, Samylų, Garliavos apyl., Ežerėlio ir kitose seniūnijose). Atliktas Sitkūnų gatvių apšvietimo remontas (Babtų sen.); pakeista Vasario 16-osios g. apšvietimo linija, pastatyta nauja atrama Vytauto g. (Garliavos sen.); verslininkų lėšomis pastatytos dvi naujos atramos P. Mašio g. (Kačerginės sen.); pašalinti elektros kabelių gedimai Maceinos g. (Kulautuvos sen.); pratęsta gatvių apšvietimo linija Rasos g. (Ringaudų sen.); iš Dubravos eksperimentinės mokomosios miškų urėdijos perimta gatvių apšvietimo apskaita (Samylų sen.); atliktas apšvietimo remontas prie daugiabučio, Viršužiglio k. Žiglos g., po 2010 m. rugpjūčio mėn. praėjusios audros (Taurakiemio sen.).

Kelių ir gatvių asfaltavimo, remonto darbams Lietuvos automobilių direkcija prie Susisiekimo ministerijos Savivaldybės balanse esančių kelių ir gatvių priežiūrai skyrė 7 552 700 Lt kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų.

Kauno rajono savivaldybės administracija kelių ir gatvių asfaltavimo, remonto darbams skyrė 893 tūkst. Lt. Administracijos lėšomis atlikti kelių ir gatvių remonto ir atnaujinimo darbai, žvyruotų kelių lyginimas, duobių taisymas; kelkraščių, pėsčiųjų perėjų atnaujinimas ir priežiūra, pralaidos remonto darbai. Įrengta automobilių aikštelė Girionių kaime (Samylų sen.), atnaujinta danga bendro naudojimo aikštelė, atnaujintas šaligatvis Parko gatvėje (Vandžiogalos sen.). Naujai įrengti šaligatviai Sodų ir Bažnyčios gatvėse ir prie Policijos nuovados (Vilkijos sen.); išvalytas rankiniu būdu Bevardžio upelis nuo Vytauto g. iki Nemuno upės (Zapyškio sen.). Vietos verslininkams padedant sutvarkytas kelio Vijūkai–Užliedžiai ruožas prie Ledos tvenkinio (Užliedžių sen.). Sutaisytos pralaidos Alšėnų sen. Pabartupio k., Samylų sen. Žaliojoje g., Taurakiemio sen. kelyje Taurakiemis–Piliuona.

Pradėti darbai vietinės reikšmės keliuose: nuo rajoninio kelio Rokai–Girininkai–Purvininkai iki kapinių Vainatrakio kaime; Babtų sen. nuo kelio Vareikonai–Panevėžiukas–Gaižuvėlė per Lazdynės kaimą iki SB „Vija“ rekonstruoti, taip pat vietinės reikšmės keliams (gatvėms) tiesti, taisyti (remontuoti), prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti (Rokų sen.); buvo išasfaltuota

dalys vietinių kelių Lelerviškių k. (Čekiškės sen.), Kuro k. (Zapyškio sen.), kelio ruožas į Krūvandų kaimo kapines (Vilkijos apyl. sen.), kelio atkarpa Švyturių g. (Raudondvario sen.), Vydūno al. (Vilkijos sen.). Atnaujinta kelio danga Mastaičių k. Mokslo g. (Alšėnų sen.), Jugintų k., Sitkūnų k. Sausio 13-osios g. (Babtų sen.), Lelerviškių k., Raudonės k., Eikščių k. (Čekiškės sen.), Šaltinėlio k. Domeikavos k. ir Ežero k. (Domeikavos sen.), Šimkaus g. (Garliavos sen.), Teleičių k. Dvaro g. ir Mokyklos g. (Garliavos apyl. sen.), J. Janonio g. (Kačerginės sen.), keliukas įvažiuoti į B. Buračo gimnaziją, Vieškelio g., Zversos g. (Karmėlavos sen.), Sodų g. (Linksmakalnio sen.), Ringaudų k. Beržų g., Aušros g. (Ringaudų sen.), Šlienavos k. Žaisos g. (Samylų sen.), kelio atkarpa Giraitė–IX fortas Giraitės k. (Užliedžių sen.), Liepų g. (Zapyškio sen.).

Įrengta dalis šaligatvių Noreikiškių k. Šiltnamių g., Ringaudų k. Beržų g. (Ringaudų sen.). Atnaujinti šaligatviai ir pėsčiųjų perėjos Kauno g. (Ežerėlio sen.), pėsčiųjų takas Liepų g. (Linksmakalnio sen.); įrengti atitvarai per Altoniškių užtvanką (Zapyškių sen.).

Įrengti kelio ženklai seniūnijose: Babtų, Ežerėlio sen. (Miško, Kauno ir Obuolių gatvėse), Čekiškės., Garliavos, Kulautuvos, Lapių sen. (Vilties g.), Ringaudų, Taurakiemio, Užliedžių ir kt. Įrengti 5 greičio slopinimo kalneliai, kelio atitvarai 40 m kelio ruože, atnaujintos 38 pėsčiųjų perėjos ir pažymėtos ženklų „Apsaugok mane“.

Pasinaudojus Europos Sąjungos Struktūrinių fondų lėšomis (Savivaldybė šiomis lėšomis (2,2 mln. Lt) pasinaudojo pirmą kartą), buvo įgyvendinti projektai: įrengta per 2 km naujos asfalto dangos automagistralės Vilnius–Kaunas–Klaipėda iki Naujųjų Muniškių (Užliedžių sen.), rekonstruota Vasario 16-osios gatvės (Garliavos sen.) ir Beržų gatvės (Ringaudų k., Ringaudų sen.) važiuojamoji dalis, atnaujintas šaligatvis ir lietaus nuotekų įranga.

Pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007 m.–2013 m. programos priemonę „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ (*Leader* metodu) pradėtos rengti paraiškos projektams. Iš jų galima paminėti: „Automobilių stovėjimo aikštelių įrengimas Pilėnų g., Akademijos miestelyje“ (Akademijos sen.), investicinį projektą „Batniavos mokyklos ir bendruomenės aktyvaus poilsio ir sporto aikštno įrengimas“ (Batniavos sen.), „Šaligatvių rekonstravimas Čekiškės miestelio Ateities gatvėje“ (Čekiškės sen.), „Kačerginės parko atnaujinimas“ (Kačerginės sen.), „Šaligatvių rekonstravimas V. Augustausko gatvėje“ (Kulautuvos sen.).

3.2. VANDENTIEKIO IR NUOTEKŲ TINKLAI

Kauno rajono gyvenviečių vandentiekio ir nuotekų tinklo bei valymo įrenginių statybos perspektyviniai klausimai sprendžiami vykdant Nemuno aukštupio baseino investicinio plano projektą (2005–2022 m.).

Projekto tikslas – išplėsti vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklus Kauno rajone, rekonstruoti ir statyti nuotekų valymo įrenginius siekiant sumažinti grunto, gruntinio vandens ir paviršinio vandens taršą, pagerinti tiekiamo vandens kokybę, kuri atitiktų Lietuvos higienos

normas, sudaryti sąlygas naujų vartotojų prisijungimui prie centralizuotos vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų sistemos.

Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų organizavimo funkciją Kauno rajone atlieka UAB „Giraitės vandenys“ (100 proc. akcijų priklauso Savivaldybei). Centralizuoto vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo tinklų išplėtimas, nuotekų valymo įrenginių statyba ir rekonstrukcija geriausiai užtikrintų Savivaldybės funkcijų (prievolių) – aprūpinti gyventojus kokybišku vandeniu bei pagal reikalavimus išleidžiamų nuotekų tvarkymu – vykdymą. Kadangi Kauno rajono teritorija yra gana tankiai apgyvendinta sanitariniu, ekonominiu ir aplinkosauginiu požiūriais, centralizuotas vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas yra geriausias būdas išspręsti gyventojų problemas ir taip pagerinti jų gyvenimo sąlygas. Kauno rajono savivaldybės administracija ir UAB „Giraitės vandenys“ su LR aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra vykdo vandentvarkos objektų plėtos įgyvendinimą Kauno rajono gyvenvietėse, gaudamos paramą iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų. Vykdamas Nemuno aukštupio baseino investicinio plano projektą turės naudos iš šio pasiūlymo šios gyvenvietės:

1. Zapyškio aglomeracija (iš viso 5 023 gyv.), kuri susideda iš Zapyškio, Dievogalos, Kačerginės ir Kluoniškių gyvenviečių;
2. Šlienavos aglomeracija (iš viso 4 547 gyv.), kuri susideda iš Šlienavos, Žiegždrių ir Girionių gyvenviečių;
3. Raudondvario aglomeracija (iš viso 4 276 gyv.), kuri susideda iš Raudondvario ir Bernatonių gyvenviečių;
4. Neveronių gyvenvietė (3 043 gyv.);
5. Vilkijos gyvenvietė (2 334 gyv.);
6. Ežerėlio gyvenvietė (2 250 gyv.);
7. Babtų gyvenvietė (1 782 gyv.);
8. Kulautuvos gyvenvietė (1 500 gyv.);
9. Piliunos–Dobilijos–Margininkų aglomeracija (iš viso 1 077 gyv.);
10. Voškonių gyvenvietė (1 012 gyv.);
11. Lapių gyvenvietė (1 006 gyv.);
12. Ilgakiemis (998 gyv.);
13. Vandžiogalos gyvenvietė (992 gyv.);
14. Bubių gyvenvietė (823 gyv.);
15. Čekiškės gyvenvietė (808 gyv.);
16. Linksmakalnio gyvenvietė (800 gyv.);
17. Panevėžiuko gyvenvietė (748 gyv.);
18. Juragių gyvenvietė (705 gyv.);

19. Užliedžių gyvenvietė (568 gyv.);
20. Pagynės gyvenvietė (543 gyv.);
21. Giraitės gyvenvietė (469 gyv.).

Vykdamas „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Kauno rajone“ investicinį projektą, atitinkantį 2007–2013 m. sanglaudos skatinimo veiksmų programos aplinkosaugos tikslus, I etape dar 2009 m. buvo pradėti vandentvarkos tinklų statybos darbai Šlienavos, Neveronių, Ežerėlio gyvenvietėse. Parengti projektai: „Kauno rajono buitinės nuotekynės tinklų plėtos Šlienavoje Kauno rajone“, „Kauno rajono savivaldybės vandentiekio ir buitinės nuotekynės tinklų plėtos Ežerėlyje“, „Kauno rajono savivaldybės nuotekų siurblinės rekonstravimo Pievų g. Neveronyse Kauno rajone“, „Kauno rajono savivaldybės nuotekų siurblinės rekonstravimo Keramikų g. Neveronyse“, „Kauno rajono savivaldybės nuotekų tinklų renovacijos Neveronyse Kauno rajone“.

Pasirašytos 3 darbų rangos sutartys: „Pagrindinio nuotekų kolektoriaus ir siurblių rekonstravimas Neveronyse, Kauno rajone“, „Buitinės nuotekynės tinklų plėtra Šlienavoje, Kauno rajone“, „Vandentiekio ir buitinės nuotekynės tinklų plėtra Ežerėlyje, Kauno rajone“.

„Buitinės nuotekynės tinklų plėtra Šlienavoje, Kauno rajone“ ir „Pagrindinio nuotekų kolektoriaus ir siurblių rekonstravimas Neveronyse, Kauno rajone“ darbai buvo baigti 2009 m., o 2010 m. baigtas vykdyti projektas „Vandentiekio ir buitinės nuotekynės tinklų plėtra Ežerėlyje, Kauno rajone“. Buvo įrengta 274 m vandentiekio tinklų, 1661 m buitinių nuotekų tinklų, dvi nuotekų siurblinės. Atliktų darbų vertė – 710 967 Lt.

II etape 2010 m. pradėti vandentvarkos tinklų, įrenginių projektavimo ir statybos darbai Karmėlavoje ir Ramučiuose, Neveronyse, Raudondvaryje, Vilkijoje, Šlienavoje. Su LR Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra 2009 m. gruodžio 14 d. pasirašyta finansavimo ir administravimo sutartis Nr. V/2009/NS/34 dėl vandentvarkos tinklų plėtos minėtose gyvenvietėse. Šio projekto įgyvendinimui skirta 36.849.370,54 Lt (iš jų: ES fondų lėšų – 32.970.489,43 Lt ir LR valstybės biudžeto lėšų – 3.878.881,11 Lt), Savivaldybės lėšos – ne mažiau 3.910.629,46 Lt. Projekto finansavimo pabaiga – 2012 vasario 14 d.

Projekto tikslas – užtikrinti gyventojams kokybišką geriamojo vandens tiekimą ir nuotekų tvarkymą modernizuojant ir išplečiant vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą. Projekte numatoma renovuoti ir išplėsti nuotekų tinklus Karmėlavoje ir Ramučiuose, Neveronyse, Raudondvaryje, Vilkijoje, Šlienavoje, ir išplėsti vandentiekio tinklus Karmėlavoje ir Ramučiuose, Neveronyse, Raudondvaryje. Minėtose gyvenvietėse planuojama nutiesti 31,272 km vandentiekio ir 43,903 km nuotekų tinklų. Bus įrengta 13 vnt. naujų nuotekų siurblių, įrengta trečio kėlimo vandentiekio siurblinė, rekonstruoti valymo įrenginiai Neveronyse.

Taip pat su LR aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra 2009 m. gruodžio 30 d. UAB „Kauno vandenys“ pasirašė finansavimo ir administravimo sutartį Nr. V/2009/NS/59 dėl vandentvarkos tinklų plėtros Ringaudų ir Garliavos gyvenvietėse. Šiam projektui įgyvendinti skirta 13.347.330,06 Lt (iš jų: ES fondų lėšų –11.942.347,95 Lt ir LR valstybės biudžeto lėšų – 1.404.982,11 Lt), Savivaldybės lėšos – ne mažiau 1.498.493,60 Lt. Projekto finansavimo pabaiga – 2013 m.

Šio projekto tikslas – viešai tiekiamo tinkamos kokybės geriamo vandens ir tvarkomų nuotekų paslaugos išplėtimas Kauno miesto aglomeracijoje (Garliavoje ir Ringaudų sen., Noreikiškių k.). Šį projektą vykdo UAB „Kauno vandenys“, partneris – Kauno rajono savivaldybės administracija.

Vykdant „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Kauno rajone“ projektą, atitinkantį 2007–2013 m. sanglaudos skatinimo veiksmų programos aplinkosauginius tikslus, III etape numatomi vykdyti vandentvarkos tinklų ir įrenginių statybos darbus Zapyškio aglomeracijoje (Zapyškio, Kačerginės mstl., Dievogalos, Kluoniškio kaimuose), Karmėlavos, Ramučių, Raudondvario gyv. Šiame etape numatyta rekonstruoti valymo įrenginius Karmėlavoje, Raudondvaryje, pastatyti naujus valymo įrenginius Zapyškyje, įrengti vandentvarkos tinklus Zapyškio aglomeracijoje ir išplėsti tinklus Ramučiuose.

Su LR aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra 2010 m. gruodžio 10 d. pasirašyta finansavimo ir administravimo sutartis Nr. VP3-3.1-AM-01-V-02-056. Šio projekto įgyvendinimui skirta 23.543.521,87 Lt (iš jų: ES fondų lėšų –21.065.256,41 Lt ir LR valstybės biudžeto lėšų – 2.478.478,13 Lt), Savivaldybės lėšos – ne mažiau 1.248.478,13 Lt). Projekto finansavimo pabaiga – 2014 m. kovo 10 d.

Babtuose 2010 m. pradėjo veikti renovuota katilinė, centralizuotai tiekianti šilumos energiją gyventojams ir kitiems vartotojams. Realiai naujojo katilo paleidimo derinimo darbai pradėti nuo naujo šildymo sezono pradžios. Projektą „Babtų miestelio katilinės ir šilumos tinklų renovacija“ įgyvendino UAB Komunalinių paslaugų centras. Bendra projekto vertė 1.000.443 Lt, iš jų 690.000 Lt skyrė Aplinkos apsaugos investicijų fondas. Sąnaudos turėtų atsipirkti per 3–4 šildymo sezonus. Babtų katilinės patalpose įrengtas biokuru kūrenamas 2 megavatų galingumo katilas, kieto kuro sandėlis, pakeista 400 metrų šilumos trasų. Katilinės ir šilumos tinklų renovacijos darbus, laimėjusi skelbtą viešą konkursą, atliko UAB „Naujoji šiluma“.

3.3. APLINKOS KOKYBĖS GERINIMAS

Vadovaujantis Savivaldybės plėtros 2007–2013 m. strateginio plano, Savivaldybės tarybos patvirtintos 2008–2011 m. darbo programos prioritetais ir tikslais, Kauno rajono savivaldybės strateginio 2010–2012 m. veiklos plano 7-os programos uždaviniais, įgyvendinant rajone aplinkos kokybės gerinimo ir aplinkai daromos žalos prevencijos priemones, 2009–2010 m. laikotarpiu buvo

sprendžiami šie strategijos uždaviniai:

1. Regioninei atliekų tvarkymo sistemai plėtoti, bendradarbiaujant su Kauno regiono atliekų tvarkymo centru, parengti didžiųjų (Vandžiogalos g. 92, Kaunas) ir biodegraduojančių (Juozapavos k., Vandžiogalos sen.) atliekų surinkimo aikštelių žemės sklypų detalieji planai. Savivaldybės tarybos patvirtintam Savivaldybės komunalinių atliekų 2008–2018 m. planui įgyvendinti panaudota 149,8 tūkst. litų Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios (toliau – SAARS) programos lėšų.

2. Atliekų surinkimo infrastruktūrai tobulinti parengti 229 buitinių atliekų konteinerių aikštelių žemės sklypų ribų planai ir bylūtės perduotos Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Kauno rajono žemėtvarkos skyriui derinti, įteisinti ir panaudos sutarčiai sudaryti. Iš Aplinkos ministerijos gauti sodų bendrijoms skirti 186 vnt. antrinių žaliavų surinkimo varpo formos konteineriai, kurie ateinančiais metais bus pastatyti į numatytas vietas.

3. Aplinkos kokybės stebėsenai vykdyti, vadovaujantis patvirtintu Kauno rajono teritorijos ilgalaikės 2008–2013 m. stebėsenos programos 2009–2010 m. priemonių planu buvo atlikti požeminio ir paviršinio vandens, aplinkos oro stebėjimai ir vertinimai, privalomi ir reikalingi laboratoriniai tyrimai, kurių duomenys ir ataskaitos skelbiami interneto svetainėje www.ekostebesena.lt. Atsižvelgiant į Ringaudų gyventojų skundus dėl UAB „Danplastas“ veiklos, papildomai buvo įvertintas aplinkos oro teršalų vidutinių koncentracijų erdvinis pasiskirstymas ir kvapo intensyvumas gyvenvietės teritorijoje. Taip pat buvo atliekama privaloma būsimųjų maudyklų Kulautuvos seniūnijos tvenkinio ir Vilkijos apyl. seniūnijoje Dubysos vandens taršos stebėseną.

4. Žaliųjų plotų plėtrai Taurakiemio ir Kulautuvos seniūnijų bendro naudojimo teritorijose buvo vykdomi želdinių atsodinimo darbai. Pašalinta avarinių medžių rajono bendro naudojimo teritorijose apie 1000 vienetų, o atsodinta naujų apie 100 vnt. želdinių.

5. Nelegalioms sąvartoms seniūnijų bendro naudojimo teritorijose nuolat tvarkyti pastangos akivaizdžios – įsisenėjusių sąvartų skaičius kasmet mažėja. Per 2009–2010 metus buvo sutvarkytos kelios nelegalios sąvartos Batniavos, Raudondvario, Domeikavos, Karmėlavos, Neveronių ir Užliedžių seniūnijose. Nelegalių sąvartų atsiradimo prevencijai vykdyti seniūnijų rekreacinėse vietose sezono laikotarpiu (6 mėn.) pastatyta 15 buitinių atliekų konteinerių, sutvarkyta daugiau kaip 100 tonų bešeimininkių padangų, sutvarkytos specifinės bei didžiosios atliekos.

6. Medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencijos priemonėms rajono teritorijoje remti Kauno, Dubravos ir Šakių miškų urėdijoms buvo skirta 30,0 tūkst. litų.

7. Rajono suaugusiųjų gyventojų švietimui aplinkosaugos srityje vykdyti ir siekiant ugdyti atsakingą visuomenės požiūrį į aplinką, įgyvendinamas ilgalaikės Kauno rajono suaugusiųjų aplinkosaugos švietimo 2008–2013 m. programos 2009–2010 m. priemonių planas. Savivaldybės administracijos ir seniūnijų darbuotojams vyko mokymai apie oro taršą, jos poveikį sveikatai ir mažinimo būdus. Seniūnams ir seniūnaičiams Kauno marių regioninio parko direkcijoje suorganizuotas renginys biologinės įvairovės metams paminėti. Išleistas informacinis lankstinukas gyventojams „Atmintinė Kauno rajono gyventojams, kaip tvarkyti komunalines atliekas“. Rajono visuomenei pateiktas straipsnis apie komunalinių atliekų tvarkymo aktualijas Kauno rajone.

8. Rajono moksleivių švietimui aplinkosaugos srityje vykdyti panaudota 15,1 tūkst. Lt, mokykloms, vaikų namams užsakyti gamtosaugos žurnalai ir laikraščiai. Mokinių ekologinei kultūrai ugdyti, mokyklų ir seniūnijų bendradarbiavimui skatinti buvo surengtas moksleivių aplinkosaugos projektų „Moksleiviai – bendruomenei“ konkursas ir Veiksmo diena, kuriuose dalyvavo 18 rajono mokyklų. Skatinant aktyvią gamtosaugos veiklą mokyklose, remiamas Lietuvos žaliųjų judėjimo koordinuojamas Raudondvario, Domeikavos, J. Lukšo gimnazijos ir Čekiškės, Neveronių, Šlienavos Neveronių, Garliavos Jonučių mokyklų dalyvavimas tarptautinėje gamtosaugos mokyklų programoje. Raudondvario ir J. Lukšo gimnazijoms, Šlienavos pagrindinei, Neveronių ir Garliavos Jonučių vidurinėms mokykloms įteiktos Žaliosios vėliavos.

9. Be išvardytų įgyvendintų aplinkosaugos priemonių, buvo sprendžiamos požeminio vandens taršos problemos. Įteisinus nenaudojamus bešeimininkius vandens gręžinius seniūnijose kaip Savivaldybės turtą, buvo įvykdytos viešųjų pirkimų procedūros ir parinktas rangovas, kuris vykdys minėtų gręžinių tamponavimo darbus.

Taip pat buvo sprendžiamos nutekamojo vandens taršos problemos. Užbaigti Užliedžių nuotekų valyklos įrenginių antros sekcijos rekonstrukcijos darbai.

10. Pradėtas vykdyti asbesto šalinimo programos I etapas – seniūnijose inventorizuoti viešojo naudojimo, gyvenamuosiuose ir kituose namų valdų pastatuose esančius asbesto turinčius gaminius (stogų šiferinė danga). Kaupiami ir sisteminami gauti inventorizacijos duomenys, kurie 2011 m. bus pateikti Aplinkos ministerijai valstybės paramai asbestui pašalinti gauti.

Įgyvendinant aplinkos apsaugos priemones buvo bendradarbiaujama su Kauno regiono aplinkos apsaugos departamentu, su Aplinkos ministerija, ir rajono agentūra, Lietuvos savivaldybių asociacija, Vandenių švaros ir Komunalininkų asociacijomis, kurių narė yra ir mūsų Savivaldybė, rajono seniūnijomis, urėdijomis, rajonine ir šalies spauda.

3.4. NEKILNOJAMASIS KULTŪROS PAVELDAS IR TURIZMAS

Nekilnojamas kultūros paveldas – jo objektų sklaida, tipologija, kultūrinės vertės požymiai yra nulemti teritorijos istorinės raidos ypatumų ir gamtos sąlygų. Kauno rajono savivaldybė (arba Savivaldybė) yra Lietuvos centrinėje dalyje, istorinių Aukštaitijos, Suvalkijos ir Žemaitijos žemių sandūroje. Savivaldybės teritorijos reljefas nėra labai sudėtingas. Jis išraižytas gilių upių slėnių su keliomis terasomis. Nemuno ir Neries slėnių dešiniaisiais krantais tęsiasi Vilkijos kalvagūbris, kuriame prie Lapių yra aukščiausia rajono vieta (112 m.). Kalvagūbris skiria Nevėžio žemumos pietinį pakraštį šiaurėje nuo Šešupės žemumos vakaruose ir nuo Neries žemupio žemumos – rytuose. Rajono pietuose eina Veiverių kalvagūbris.

Didelę įtaką savitam kraštovaizdžiui susiformuoti turėjo Kauno HES pastatymas ir Kauno marių atsiradimas. Daugeliui Savivaldybės kultūros paveldo objektų būdingas glaudus ryšys su gamta (ypač archeologijos objektams ir buvusių dvarų sodyboms).

Teritorijų planavimui svarbiausi kultūros paveldo objektai Savivaldybėje ryškiausiai atstovaujantys Nemuno, Neries, Nevėžio upių pakrančių regionui, kuris kadaise turėjo didžiulę reikšmę lietuvių kovose su kryžiuočiais, yra upių slėniuose išsidėstę archeologijos objektai – piliakalniai, senovės gyvenvietės, Vilkijos miestelio istorinė dalis su istoriniais pastatais, piliakalnis su senovės gyvenviete, Čekiškės miestelio istorinė dalis su vertingais pastatais. Nevėžio slėnyje esantys kultūros paveldo objektai – buvusių dvarų fragmentai, įsikomponavę į vertingą gamtinę aplinką.

Kauno rajono teritorijoje išlikę išskirtiniai XIX a. pabaigos–XX a. pradžios kultūros paveldo objektai – dalis buvusios Kauno tvirtovės fortų ir kiti fortifikaciniai statiniai. Upių slėniuose, miestuose, miesteliuose yra kultūros paveldo objektų sancaupų arealai, lygumose – kultūros paveldo objektų mažai.

Lietuvos Respublikos teritorijos Bendrajame plane, įvertinus kultūros paveldo objektų sklaidą šalies teritorijoje, nustatyta virš 120 kraštovaizdžio tvarkymo atžvilgiu reikšmingų kultūros vertybių sancaupų teritorijų. Kauno rajono savivaldybės teritorijos vakarinė dalis patenka į Panemunių regioninį parką, kuriame dominuoja valstybės istorijos paveldas. Arčiau Nemuno ir Nevėžio santakos išskirtas arealas, kuriame minimali valstybės istorijos paveldo persvara. Nevėžio upės slėnio areale dominuoja kultūros raiškos paveldas, Savivaldybės šiaurės rytų, pietvakarių pusėse ir Kauno marių regioniniame parke – minimali kultūros raiškos paveldo persvara.

Ikivalakinis kraštovaizdis išnykęs. Iš to periodo išlikę tik piliakalniai, įtvirtinimų pylimai, senovės gyvenviečių vietos. Pietrytinėje Savivaldybės teritorijos dalyje išlikę padrikai išsibarsčiusių buvusių vienkieminių kaimų fragmentai, o šiaurės rytinėje – gatvinių gyvenviečių liekanos. Didžiojoje teritorijos dalyje išnykusi istorinio užstatymo struktūra.

Kauno rajono savivaldybės teritorijoje yra du urbanistikos paveldo objektai, kurie 1969 m. įrašyti į tuometinį Lietuvos TSR kultūros paminklų sąrašą – Vilkija ir Čekiškė. Kol kas jiems

galioja tada suteiktas vietinės reikšmės urbanistikos paminklų statusas. Jie nėra paskelbti valstybės saugomais. Miestelių istorinėms dalims galioja pradinės apsaugos statusas, kuris reiškia, kad nustačius šių objektų vertingąsias savybes, jie gali būti paskelbti valstybės saugomomis kultūros vertybėmis. Vilkija gana senas miestas, bet jame nėra išskirtinės architektūros pastatų kompleksų. Tačiau vertinga yra statinių visuma, kuri gerai įsikomponavusi į raižytą vietovės reljefą. Gatvių tinklas prisitaikęs prie kalvotos vietovės, šiam miestui būdinga užstatymo bei gamtos vientisumas. Išskirtinę vertę turi miesto panorama, atsiverianti nuo Nemuno upės ir jos kairiojo kranto.

Antrasis Savivaldybės urbanistikos paveldo objektas – Čekiškės miestelis, skirtingai negu Vilkija įsikūręs lygumoje. Čekiškės planas savaimingai susiklostęs radialinis. Jis pradėjo formuotis XVI a. pirmojoje pusėje, o pilnai išsivystė tik XIX a. pradžioje. Ryškiausias miestelio urbanistinės struktūros elementas yra XVIII a. pradžioje susiformavusi didelė aikštė, į kurią sueina trys gatvės. Iki šiol Čekiškėje labai ryški tradicinė miestelių ir mažų miestų užstatymo forma. Joje matyti nuosekli pastatų kaita ir nuo tankiai ir gana reguliariai užstatyto centro link laisvai ir įvairiai užstatytų pakraščių. Daugumos pastatų galai atkreipti į aikštę. Šie pastatai išsiskiria savitumu. 1969 m., Čekiškę įtraukus į vietinės reikšmės urbanistikos paminklų sąrašą, numatyta saugoti aikštės planą ir turinę erdvinę kompoziciją.

Kauno rajono savivaldybės teritorijoje tekančių upių – Nemuno, Neries, Nevėžio slėniai buvo palankūs piliakalniams įrengti. Ši teritorija buvo labai svarbi gynybai nuo kryžiuočių antpuolių. Visa virtinė piliakalnių išlikę Nemuno šlaituose. Vienas žymesnių – Jaučiakių piliakalnis greta Vilkijos. Spėjama, kad piliakalnyje stovėjusi 1369 m. kryžiuočių sunaikinta Paštuvos pilis. Į vakarus nuo Vilkijos yra Ringovės piliakalnis.

Kairiajame Nemuno krante, prie Jadagonių kaimo, įrengtas Jadagonių piliakalnis, dar vadinamas Raguvos kalnu. Piliakalnyje yra net trys aikštelės, jas skiria pylimai ir grioviai. Šlaitai labai statūs – apie 60° nuolydžio. Kai kurie istorikai mano, kad čia galėjo stovėti kryžiuočių minima Junigedos pilis, kitų tapatinama su Veliuonos piliakalniu. Piliakalnio papėdėje yra senovės gyvenvietė. Prie Altoniškių kaimo išlikęs Altoniškių piliakalnis. Manoma. Kad XIII-XIV a. šioje vietoje stovėjo medinė pilis. Piliakalnį dar vadina deivės Altonos kalnu. Pietrytinėje piliakalnio papėdėje – senovės gyvenvietė. Prie Kačerginės miško, Nemuno šlaite – Pyplių piliakalnis. Įrengtas tarp dviejų didelių daubų. Jo įrengimo data – I-mo tūkstantmečio vidurys. Jis buvo apleistas kovų su kryžiuočiais metu. Kiti panemunės piliakalniai išsidėstę Kauno marių šlaituose – Pakalniškių, Dubravų, Samylų, Piliuonos.

Gynybinių objektų išlikę Neries upės pakrantėse: arčiausiai Kauno – Lantainių piliakalnis dešiniajame Neries krante. Jo aikštelėje pastatytas vienas buvusios Kauno tvirtovės bunkerio, pylimas panaudotas statant betoninius įtvirtinimus su apkasais. Toliau palei Nerį, jos kairiajame krante – Karmėlavos piliakalnis, vadinamas Pilimi. Prie piliakalnio yra apie 230 m. ilgio pylimas.

Priešais – kitame Neries krante – Šančių, Lepšiškių piliakalniai. Piliakalniai buvo įrengti ir Nevėžio slėnio šlaituose – Bernatonių, Piepalių, Vikūnų.

Upių slėnių žemutinėse terasose išlikę senovės gyvenvietės, kapinynai. Didžiausias jų arealas – Nemuno slėnis (Kulautuvos, Kriemalos, Daučionių). Atskirai reikia paminėti Vilkijos, Zapyškio senųjų miestų vietas, kur rastas turtingas kultūrinis sluoksnis, Lapių, Šilelio, Bivylių, Stanislavos dvarvietės. Daugelis piliakalnių apaugę medžiais ir krūmais, kai kurių jų šlaitus ardo vanduo. Senovės gyvenviečių ir kapinynų teritorijos, esančios vaizdinguose upių slėniuose, gali tapti naujų statybų invazijų objektais.

Kauno rajono savivaldybė nėra turtinga architektūriniu paveldu. Paskelbti saugomais tėra 4 statinių kompleksai. Vienas jų – Raudondvario buvusio dvaro sodyba su parku. Komplexą sudaro rūmai (nuo XIX a. vadinami pilimi), dvi ofisinės, oranžerija, arklidė-ratinė, ūkvedžio namelis, du svirnai ir peizažinis parkas. 1944 m. rūmai buvo sugriauti, vėliau restauruoti, dalinai pakeičiant pastatą. Parkas įkurtas XIX a. pradžioje, apima 14,8 ha plotą. Nevėžio pakrantėje išlikęs Babtyno (Žemaitkiemio) dvaras. Paskelbti saugomais du sakralinių statinių kompleksai – Panevėžiuko ir Margininkų bažnyčių. Saugomos Čekiškės, Lapių, Zapyškio, Garliavos evangelikų liuteronų bažnyčios, Zapyškio kapinių koplyčia.

Architektūrinio paveldo kategorijai priklauso Savivaldybės teritorijoje esantys buvę Kauno tvirtovės objektai: I, III „Marvos“ fortai, 9-ojo forto fragmentas su apsaugos zona, Naugardiškių, Karkazų k., dvi Domeikavos k. slėptuvės. Gana daug statinių kompleksų įrašyta į Nekilnojamų kultūros vertybių registrą, tačiau jiems galioja tik pradinė apsauga. Tai visa eilė buvusių dvarų sodybų fragmentų: Kačiūniškės, Kudrėnų, Krivėnų, Lapių, Panevėžiuko ir kt., buvusios Kauno tvirtovės Lantainių įtvirtinimų statiniai. Visa eilė statinių: 20 – Vilkijoje, 7 – Čekiškėje įrašyti į Nekilnojamų kultūros vertybių registrą, kaip formuojantys vertingą šių urbanistikos paveldo objektų erdvinę kompoziciją, tačiau jiems galioja tik pradinės apsaugos statusas.

Savivaldybės teritorijoje yra statinių, turinčių kultūros vertės požymių, kurie neįrašyti į Nekilnojamų kultūros vertybių registrą ir neturi netgi pradinės apsaugos. Tai Raudondvario, Garliavos, Vilkijos, Kulautuvos, Babtų bažnyčios, Digrių, Krūvandų koplyčios, Čekiškės sinagoga, Ibėnų sentikių cerkvė, Vandžiogalos malūnas. Reikia paminėti Linksmakalnio gyvenvietės – sovietų karinės žvalgybos bazės statinius kaip šaltojo karo periodo reliką. Į Nekilnojamų kultūros vertybių registrą neįrašyti Narėpų ir Ramučių k. išlikę Pirmojo ir Antrojo pasaulinio karo įtvirtinimai su apkasais.

Paskelbtos saugomomis valstybės yra 9 laidojimo vietos – Girininkų I k. senosios kapinės vadinamos Milžinkapiu, 1863 m. sukilėlių kapai Berūkštyinės miške, Karalgirio k., L. C. Anikinio kapas Raudondvario kapinėse, T.Ivanausko kapas Tabariškių kapinėse, K. Puidos – Žegotos kapas

Panevėžiuko kapinėse, J. ir J. Vailokaičių kapas Paštuvos kapinėse, knygnešių daraktorių kapas Vilkijos kapinėse, Žydų kapinės Rinkūnuose (Garliavoje).

Kitoms laidojimo vietoms – Pirmojo pasaulinio karo karių kapinėms (Teleičių, Juragių, Stanaičių k.), žydų kapinėms ir kt. tėra suteikta pradinė apsauga. Kitos senosios veikiančios ir neveikiančios kapinės neįrašytos į Nekilnojamų kultūros vertybių registrą (joms galioja bendros kapinių tvarkymo taisyklės).

Savivaldybėje paskelbtos saugomomis 4 mitologinės vietos – Jaučakių ir Altoniškių alkakalniai (senovės lietuvių šventvietės) ir du akmenys – Drąseikių (Neries upėje) ir Karalgirio. Įvykių vietos atspindi XX a. vidurio istorijos įvykius – Lietuvos partizanų žūtį. Unikali vieta – Sklandytojų kalva, kur tarpukariu buvo Lietuvos sklandytojų bazė.

Kaip ir visur Lietuvoje, Kauno rajono savivaldybėje nekilnojamojo kultūros paveldo objektų saugojimas yra problematiškas daugiausia dėl nepakankamo finansavimo. Didelė dalis objektų nepritaikyti kultūriniam turizmui. Nėra pakankamai informacijos apie kultūros paveldo objektus prie svarbiausiųjų kelių, nepakanka informacinių ženklų ir nuorodų į objektus. Trūksta Kauno krašto kultūrą propaguojančių leidinių.

Kauno rajono savivaldybėje prioritetu yra išskirtas archeologinio paveldo upių slėniuose tvarkymas, sujungiant objektus turistinėmis trasomis. Teritorijos turistinis atraktivumas padidintas sutvarkant ir atgaivinant Nevėžio slėnio dvarų sodybas, urbanistikos paveldo objektų sutvarkymas Vilkijoje ir Čekiškėje.

Vienas Savivaldybės kultūros paveldo ypatumų yra jo glaudus ryšys su kraštovaizdžiu. Todėl jo tvarkymą negalima atsieti nuo gamtos vertybių tvarkymo. Svarbiausieji Savivaldybės Nekilnojamieji kultūros objektai yra įtraukti į Nekilnojamų kultūros vertybių registrą. 2004 m. balandžio 20 d. įsigaliojus Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymui, objekto įrašymas į Registrą laikomas tik pirminiu jo apsaugos etapu. Nesudarius saugojimo sutarties su objekto valdytoju, neskiriant lėšų tvarkymui ir priežiūrai objektas gali būti sunaikintas. Nėra sukurtas mechanizmas, skatinantis vietos bendruomenių aktyvesnį dalyvavimą kultūros paveldo objektų apsaugoje.

Vykdant turizmo plėtros 2007–2013 m. programos priemones plėtojant aktyvaus poilsio turizmo viešosios infrastruktūros projektus bei rengiant turizmo plėtros planavimo dokumentus 2009–2010 metų laikotarpiu įvykdyti projektai:

- „Kulautuvos rekreacinės paskirties miško infrastruktūros objektų įrengimas ir gerinimas“;
- „Kauno rajono slidinėjimo trasų studijos parengimas“;
- „Seinų apskrities ir Kauno rajono savivaldybių turizmo galimybių pristatymas“.

Vykdant kultūrinio turizmo viešosios turizmo infrastruktūros plėtros projektus, pritaikant

kultūros paveldo objektus turizmo reikmėms, rengiant turizmo plėtros planavimo dokumentus bei plėtojant aktyvaus poilsio turizmo viešosios infrastruktūros projektus buvo įgyvendinami projektai:

- Pradėtas įgyvendinti „Kulautuvos miestelio gyvenamosios infrastruktūros ir aplinkos gerinimas pritaikant, bei atnaujinant gamtos, bei kultūros paveldo objektus viešam naudojimui“ projektas;
- Pradėtas „Raudondvario dvaro sodybos kompleksiškas pritaikymas turizmo reikmėms“ projektas;
- Vykdamas Europos socialinio fondo finansuojamą projektą 2010 m. pradėtas rengti „Dviračių trasų per Akademijos, Ringaudų ir Kačerginės seniūnijas specialusis planas“;
- Pradėtas projektas „Kauno rajono turizmo informacijos centro įrengimas Raudondvario dvare“;
- Pateiktas projekto „Kačerginės miestelio gyvenamosios aplinkos gerinimas atnaujinant bei pritaikant gamtos ir infrastruktūros objektus viešajam naudojimui“ projektinis pasiūlymas.

Seniūnijose buvo prižiūrimi parkai, skverai, pakelės, iškirsti savaime užaugę ir seni avariniai medžiai, karpomos gyvatvorės, grėbiami lapai, valomas sniegas žiemą. Sutvarkyti parkai: Ramučių (Karmėlavos sen.), Šaulių parkas (Raudondvario sen.), parkas prie Tabariškių bažnyčios (Ringaudų sen.), parkas prie Rokų kultūros centro (Rokų sen.); Vandžiogalos miestelio parkas, Boniškių skveras, parkas Parko g. – Butkūnų g. sankirtoje, skveras (Vandžiogalos sen.); prižiūrima teritorija prie kompozitoriaus J. Naujaliao namo (Raudondvario sen.).

Buvo prižiūrimi piliakalniai: Pyplių (Ringaudų sen.), Samylų, Girionių, Laumėnų (Samylų sen.), Ringovės ir Jaučiakių (Vilkijos apyl. sen.); Karmėlavos II k. kapinaitės (Karmėlavos sen.); buvo remontuojama: pralaidos Pakalnės g., Raudondvario k., valomi grioviai prie kelio į naująsias kapines ir J. Naujaliao g. (Raudondvario sen.); kartu su Dubravos miškų urėdija prižiūrimos trys poilsiavietės: Samylų, Girionių, Laumėnų (Samylų sen.).

3.5. GAMTINIS KARKASAS

Pagal Saugomų teritorijų įstatymą, gamtinis karkasas yra vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, užtikrinantis ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą, gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, kitų aplinkosaugai svarbių teritorijų ar buveinių, taip pat augalų ir gyvūnų migraciją tarp jų. Jis susideda iš geoekologinių takoskyrų, geosistemų vidinio stabilizavimo arealų ir ašių bei migracinių koridorių. Gamtinis karkasas jungia įvairias teritorijas: rezervatus, draustinius, valstybinius parkus, atkuriamuosius ir genetinius sklypus, ekologinės apsaugos zonas, taip pat miškų ūkio, gamtines rekreacines ir ekologiškai svarbias agrarines teritorijas bei ekologinių tinklų, tarp jų ir „Natura 2000“ teritorijas.

Masteliu 1:400 000 gamtinis karkasas fiksuotas Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane 2002 m. Jame nustatytos tokios gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo (naudojimo

ir apsaugos) kryptys:

- a) išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis;
- b) palaikomas ir didinamas esamas kraštovaizdžio natūralumas;
- c) gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai.

Pirmasis kraštovaizdžio formavimo tipas lokalizuotas ištisiniais miško masyvais apaugusiose gamtinio karkaso teritorijose – zonose, išsaugojusiose natūralų (gamtinį) kraštovaizdžio pobūdį bei ekologinio kompensavimo potencialą. Šios teritorijos — tai gamtinio karkaso „aukso fondas“, kurio perspektyva susijusi su racionalaus subalansuoto miškų ūkio tvarkymu, miškų regeneracinio potencialo išsaugojimu, rekreacinio naudojimo reguliavimu bei nustatyto režimo užtikrinimu šiose zonose įsteigtoms ypač saugomoms teritorijoms.

Antrasis kraštovaizdžio formavimo tipas lokalizuotas mišrios naudmenų mozaikos teritorijose, kuriose kaitaliojasi miškų ir žemės ūkio naudmenos, taip pat smarkiai pakeistos arba pažeistos gamtinės struktūros miškuose. Šių teritorijų tvarkymas yra kur kas sudėtingesnis, nes reikalingas tiek esamų funkcijų subalansavimas, tiek regeneracinės priemonės ekologinėms kompensacinėms gamtinės struktūros galioms stiprinti.

Trečiasis kraštovaizdžio formavimo tipas taikytinas žmogaus veiklos, pirmiausia agrarinės, gerokai pakeistose gamtinio karkaso teritorijose. Šios zonos susiformavo dėl technokratiško netolygaus žemės naudojimo pažeidžiant ekologinės pusiausvyros sąlygas, nesilaikant racionalios gamtonaudos reikalavimų. Tai sovietinio ūkio didžiojo intensyvinimo rezultatas, ypač skaudžiai palietęs geoekologinių takoskyrų bei migracijos koridorių teritorijas. Šiose zonose gamtinio kraštovaizdžio formavimo kryptis yra regeneracinė - restauracinė, susijusi su sudėtingų renatūralizacinių priemonių įgyvendinimu ir nauju ekologizuotu požiūriu į šių teritorijų naudojimą.

Kauno rajono kraštovaizdžio kompleksai, kurie pagal Lietuvos Respublikos bendrąjį planą laikomi itin vertingais biologinės įvairovės apsaugos požiūriu, yra raiškūs didžiųjų upių slėniai, didieji pelkynai, eroziniai raguvynai. Lietuvos Respublikos bendrasis planas įpareigoja jiems skirti ypatingą dėmesį.

Kauno rajono gamtinio karkaso teritorijos, kaip ir nustatyta Saugomų teritorijų įstatyme, skirstomos į:

geoekologines takoskyras (teritorijų juostos, jungiančios ypatinga ekologine svarba bei jautrumu pasižyminčias vietas: upių aukštupius, vandenskyras, aukštumų ežerynus, kalvynus, pelkynus, priekrantes, požeminių vandenų intensyvaus maitinimo ir karsto paplitimo plotus; jos skiria stambias gamtines ekosistemas ir palaiko bendrąją gamtinio kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą);

geosistemų vidinio stabilizavimo arealus ir ašis (teritorijos, galinčios pakeisti šoninį nuotėkį ar kitus gamtinės migracijos srautus, taip pat reikšmingos biologinės įvairovės požiūriu:

želdinių masyvai ir grupės, natūralios pievos, pelkės bei kiti vertingi stambiųjų geosistemų ekotopai, šios teritorijos kompensuoja neigiamą ekologinę įtaką gamtinėms geosistemoms ir migraciniams koridoriams (slėniai, raguvynai bei dubakloniai, kitos teritorijos, kuriomis vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija).

Pagal svarbą yra skiriamos europinės, nacionalinės, regioninės ir vietinės reikšmės gamtinio karkaso dalys. Kauno rajone regioninių geoekologinių takoskyrų nėra, o rajoninėms geoekologinėms takoskyroms priskirta Kazlų Rūdos miškų masyvai ir teritorija į rytus nuo jų iki Garliavos, miškų ir laukų masyvai nuo Raudondavario iki Vilkijos ir į šiaurę iki rajono ribos bei toliau, didieji miškai dešiniajame Neries krante bei Pravieniškių miškai.

Regioninių vidinio stabilizavimo arealų taip pat Kauno rajone nėra, o rajoniniai apima dalį Kazlų Rūdos miškų, Dubravos miškus, miškus į vakarus nuo Linksmakalnio ir dar daug įvairių mažesnių miškų, išsibarsčiusių rajono teritorijoje.

Regioniniam migracijos koridoriams priskirtos Nemuno ir Neries upės bei Kauno marios. Visos kitos mažesnės upės ir visai smulkūs upeliai laikomi rajoniniais ir vietiniais migracijos koridoriais. Šiose teritorijose nustatytos ir gamtinio karkaso funkcinio potencialo kategorijos pagal ekologinio kompensavimo laipsnį (patikimas, ribotas, silpnas ir labai silpnas). Silpno ir labai silpno ekologinio kompensavimo gamtinio karkaso teritorijose būtina šias funkcijas atgaivinti ir stiprinti. Išskirtos ir degraduotos gamtinio karkaso teritorijos. Joms priskirtos visos be išimties urbanizuotos teritorijos, patenkančios į gamtinio karkaso teritorijas. Šitoks gyvenamųjų teritorijų traktavimas ginčytinas, nes nerealu tikėtis, kad tokia gyvenvietė kaip Vilkija, Raudondvaris ar Domeikava kada nors virstų gamtinėmis teritorijoms. Tokios vietovės turėtų būti kitaip traktuojamos gamtinio karkaso atžvilgiu.

Gamtinio karkaso lokalizavimas yra svarbus gamtos apsaugos veiksmas, tačiau kad šie sprendiniai turėtų įtakos kitiems teritorijų planavimo dokumentams, būtina turėti aiškų gamtinio karkaso teritorijų reglamentą. Šiuo metu dalis gamtinio karkaso teritorijų jau turi vienokį ar kitokį saugomos teritorijos statusą ir joms taikomi atitinkami apsaugos režimai. O kitose gamtinio karkaso rekreacinės, miškų ūkio ir agrarinės paskirties teritorijose draudžiama statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, ir gyvenamuosius kvartalus.

Leidžiama tokia veikla, kuri užtikrina kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir ekosistemų stabilumą, atkuria pažeistas ekosistemas, yra vykdoma pagal teritorijų planavimo dokumentus (pagal Saugomų teritorijų įstatymą).

2007 m. patvirtintuose Gamtinio karkaso nuostatuose (Žin., 2007, Nr. 22-858) išaiškinta, kad gyvenamasis kvartalas gamtinio karkaso teritorijoje – 3 ar daugiau gyvenamųjų namų ar ūkininkų sodybų, atstumas tarp kurių ne didesnis kaip 150 m. Šie nuostatai buvo pakeisti 2010

metais (Žin., 2010, Nr. 87-4619). Pakeitime nurodoma, kad gamtinio karkaso žemės ūkio paskirties teritorijose draudžiama statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, ir gyvenamuosius kvartalus – formuoti urbanizuotas teritorijas, sudarytas iš 5 ar daugiau gyvenamųjų namų ar ūkininkų sodybų, atstumas tarp kurių ne didesnis kaip 150 m. Taip pat įtvirtinta nuostata, kad Gamtinio karkaso teritorijose, kurias bendrieji planai numato urbanizuoti, turi būti formuojamos tarpusavyje besijungiančios atskirųjų želdynų struktūros, sudarančios ne mažiau kaip 50 % teritorijos ploto, turi būti užtikrinamas ne mažesnio už nustatytas normas priklausomųjų želdynų ploto įveisimas, vykdomos kitos bendrųjų planų sprendimais nustatytos kraštovaizdžio apsaugos ir tvarkymo priemonės. Apribotas užstatymo tankumas: gamtinio karkaso kitos tikslinės paskirties sklypams iki 30 %, o žemės ūkio paskirties sklypams iki 10 %.

Taip pat šiuose Nuostatuose pasakyta, kad gamtinio karkaso teritorijose skatinama veikla, kuria užtikrinama kraštovaizdžio ekologinė pusiausvyra, palaikomas ir stiprinamas ekosistemų stabilumas, vykdoma renatūralizacija (vykdant technines priemones, mažinančias sausinamosios melioracijos poveikį, sudarančias sąlygas pelkėdarai, upelių ar jų ruožų, natūralių vandentakų atsistatymui, natūraliam augalų bendrijų ir gyvūnų populiacijų ir jų migracijos kelių formavimuisi) ir ekosistemų atkūrimas, palaikoma ir didinama biologinė įvairovė, bendras teritorijos miškingumas, saugomi ir įveisiami želdynai, želdiniai agrarinėse ir urbanizuotose teritorijose, vykdomi pažeistų teritorijų ir akvatorių atkūrimo, išvalymo nuo užteršimo darbai, iškeliami pramonės ir stambūs žemės ūkio objektai ir įrenginiai, bešeimininkiai nenaudojami statiniai, mažinamas vizualinis jų poveikis ir pan.

Siekiant stiprinti teritorijų ekologinio kompensavimo funkcijas, intensyviai vykdomos aktyvios riboto ir silpno ekologinio potencialo gamtinio karkaso struktūrų plėtojimo priemonės, teikiamas prioritetas šiom teritorijom apželdinti mišku (išskyrus pievų, ganyklų ir pelkių), parkam, kitos rekreacinės ir ekologinės paskirties želdynam įveisti ir darnai tvarkyti, ekologiškai žemdirbystei, kitom agrarinės aplinkosaugos priemonėms įgyvendinimui. Renovuojant, perstatant užstatytas (pažeistas) gamtinio karkaso teritorijas miestuose, miesteliuose, užtikrinamas ne mažesnio už nustatytas normas želdynų ploto įveisimas. Saugomose gamtinio karkaso teritorijose nekeičiama pagrindinė tikslinė konservacinė ir miškų ūkio žemės naudojimo paskirtis, išskyrus atvejus, kai tai daroma visuomenės poreikiams užtikrinti arba siekiant išsaugoti gamtos ir kultūros paveldo kompleksus ir objektus.

Ūkinė veikla gamtinio karkaso teritorijose gali būti vykdoma tik įvertinus šios veiklos poveikį gamtiniam kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei teisės aktų nustatyta tvarka, numčius ir įgyvendinus įvairiapuses priemones antropogeniniam poveikiui kompensuoti, gamtiniam kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei išsaugoti ar atkurti.

Kauno rajono gamtinio karkaso teritorijose ypatingas dėmesys skiriamas didžiųjų upių Neries, Nemuno, Nevėžio, Dubysos, Kauno marių, Jiesios pakrantėms. Jose, kaip turinčiose didelę ne tik ekologinę bet ir visuomeninę reikšmę, kaip niekur užtikrinamas teisės aktuose numatytų ribojimų laikymasis, ypač draudimas statyti gyvenamuosius kvartalus.

1993 m. gamtinio karkaso lokalizavimo schemose buvo išskirtos ir degraduotos gamtinio karkaso teritorijos. Joms priskirtos visos be išimties urbanizuotos teritorijos, patenkančios į gamtinio karkaso teritorijas (Vilkija, Raudondvaris, Domeikava, Kulautuva).

Kauno rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane yra teritorijos, kuriose plėtra apima ir gamtinio karkaso teritorijas. Šios teritorijos, kaip ir gamtinio karkaso teritorijos esamos urbanizuotose teritorijose, planuojamos įvertinant gamtinio karkaso esamą būklę bei galimą jo potencialą. Tokiais atvejais numatyta plėtra yra kokybinė darni plėtra, detaliai įvertinanti galimą poveikį aplinkai, ir suderinanti gamtosauginius ir vystymo poreikius.